

VERLOREN EN HERBOREN CHARTRES *

DOOR A. M. HAMMACHER

I

CHARTRES — dat is een woord van het begin.

Chartres is een kleine stad aan den rand van dat deel van het Fransche land, dat heet la Beauce. Het is een stad met een kathedraal en nog enkele andere schoone kerken, Saint André de Romaansche kerk aan de Eure, Saint Aignan en Saint Pierre. Chartres wordt bezocht; van alle plaatsen van de wereld gaan er reizigers heen, met treinen, met auto's, met autocars, een enkele te voet. Chartres wordt bekeken, het is eigenlijk een kathedraal die men gaat zien. Maar als men Chartres gezien heeft, is het niet gedaan. Men reist verder, naar andere steden, naar de bergen, naar andere kathedralen en kerken, naar rivieren en bosschen! De wereld is groot en er is meer te zien dan voor een menschenleven toereikend is. Wij willen alles zien en het leven is kort als men alles wil zien.

Als men Chartres gezien heeft, dan houdt Chartres niet op. Het wordt een rem voor het verlangen alles te willen zien. Als men allang verder is, als men weer thuis is, naar bed gaat of zijn kantoor binnenstapt en de grijzige lucht ruikt, die alleen daar en nergens anders zoo riekt, dan is daar op eens in de oogen Chartres weer. De klank van dien naam wordt een zeer levend woord. Dat woord ontstaat uit een veelheid van ervaringen langzaam aan, zooals een zaadje gestaag zwelt, eindelijk breekt, zich zet in de aarde en tot nieuw leven zich vormt. Chartres wordt een trillend woord in het leven, een woord van een bepaalde orde, een bepaald verkeer. Die orde heeft aanvankelijk nog geen naam.

Ge moet er weer heen, hoewel ge het ge-

* Fragmenten van een essay. Photo's van den schrijver, met uitzondering van die op blz. 324.

*Steegje te Chartres, uitkomende op het
Zuiderportaal*

